

FOLKETINGET

Til Europaudvalget og Finansudvalget

EU-konsulenten

Til: Udvalgets medlemmer
Dato: 12. december 2018

Kontaktperson:

Morten Knudsen (3695)

Samråd om det europæiske semester for 2019

Sammenfatning

Kommissionens vækstanalyse for 2019 anbefaler EU-landene at sætte skub i investeringerne, gennemføre strukturreformer og føre en ansvarlig finanspolitik. Kommissionen udpeger i varslingsrapporten 13 lande, som er i fare for at udvikle makroøkonomiske ubalancer. Danmark er ikke blandt de 13 lande, selv om overskuddet på betalingsbalancen og gældsniveauet for de private husholdninger overskrider EU's tærskelværdier. Anbefalingerne til gruppen af eurolande omfatter bl.a. at flytte skatten væk fra arbejde, styrke uddannelsessystemerne samt færdiggøre bankunionen og ØMU'en. Eurolande med underskud på betalingsbalancens løbende poster anbefales at reducere udlandsgælden, mens eurolande med stort betalingsbalanceoverskud bør fremme investeringer og skabe bedre betingelser for lønvækst. Endelig anbefales eurolande med stor offentlig gæld at opbygge finanspolitiske stødpuder.

Indledning

Europaudvalget og Finansudvalget afholder den 14. december 2018 et fælles samråd med finansministeren om regeringens input til den samordning af den økonomiske politik, som finder sted i EU inden for rammerne af det europæiske semester i 2019. På dagsordenen vil være Kommissionens samlede pakke for det europæiske semester 2019:

- I. **Kommissionens årlige vækstundersøgelse** for 2019, som blev offentliggjorde den 21. november 2018¹. Vækstundersøgesen skitserer bl.a. det kommende års overordnede økonomisk-politiske udfordringer i EU med henblik på at sikre sunde offentlige finanser. Den opstiller samtidig en række prioriteter og generelle anbefalinger til EU-landenes offentlige finanser.
- II. **Kommissionens særlige varslingsrapport** for 2019, som identificerer en række andre typer af makroøkonomiske ubalancer i de enkelte EU-lande, der kan kræve politiske indgreb. Det kan dreje sig om ubalancer på betalingsbalancens løbende poster, huspriser, konkurrenceevne, lønomkostninger mv.
- III. **Kommissionens anbefalinger til euroområdet som helhed**, som skal sikre koordinationen af den økonomiske politik i eurolandene.

Samrådet med finansministeren er et af i alt tre årlige samråd², som Europaudvalget og Finansudvalget afholder sammen om det europæiske semester.

Det europæiske semester sætter rammerne for den koordination, som EU-landene siden 2010 har foretaget af deres økonomiske politik i årets første halvår. Formålet med semesteret er at overvåge, samordne og understøtte EU-landenes finanspolitikker, strukturreformer og andre vigtige økonomiske politikker.

I. **Vækstundersøgelsen**

Kommissionen konkluderer i sin vækstundersøgelse for 2019, at den økonomiske og finansielle krise i det store hele er et afsluttet kapitel i Europa. Europæisk økonomi er på vej ind i sit sjette år med uafbrudt vækst. Men selv om stabiliteten i europæisk økonomi er genskabt og velstanden er øget, er der ifølge Kommissionen stadig udfordringer. De består bl.a. i en lav produktivi-

---

¹ Se Kom(2018)0770 af 21. november 2018.

² Folketinget afholder i alt tre fælles samråd med regeringen om regeringens input til det europæiske semester. Det sker i december, april og juni i forbindelse med henholdsvis 1) Kommissionens årlige vækstundersøgelse og varslingsrapporten om mulige makroøkonomiske ubalancer, 2) Regeringens konvergensrapport og det nationale reformprogram og 3) Kommissionens landespecifikke anbefalinger.

tetsvækst, vedvarende indkomstulighed og langsom nedbringelse af fattigdom, stor offentlig og privat gæld og andre makroøkonomiske ubalancer især inden for euroområdet. Der er fortsat betydelige regionale forskelle i vækstudviklingen i EU-landene. Arbejdsløsheden er stadig høj i flere lande, ligesom flere lande har høje offentlige underskud og gæld. Kommissionen peger desuden på, at ustabile globale markeder og stigende protektionisme kan påvirke EU's handelsforbindelser med tredjelande.

Kommissionens foreslår på den baggrund følgende overordnede prioriteter for den økonomiske politik i EU:

- **Fremme af investeringer:** Produktiviteten skal styrkes ved bl.a. investeringer i strategisk infrastruktur, uddannelse og erhvervsuddannelse, forskning og udvikling, digital innovation og cirkulær lavemissionsøkonomi.
- **Gennemførelse af strukturreformer:** De skal øge produktiviteten og styrke vækstpotentialet samt forbedre sociale forhold og sikre velfungerende offentlige institutioner (*f.eks. velfungerende offentlig forvaltning, gennemsigtighed og grad af digitalisering af offentlige tjenester*).
- **Ansvarlig finanspolitik:** Nogle lande, som har nået deres mellemfristede budgetmålsætninger, har mulighed for større offentlige investeringer, mens andre lande fortsat har behov for at nedbringe den offentlige gæld og benytte opsvinget til at opbygge finanspolitiske stødpuder. Den finanspolitiske kurs i euroområdet vil ifølge Kommissionens prognose blive en anelse ekspansiv.

Indkomstuligheden i EU ligger ifølge Kommissionen stadig over niveauet før finanskrisen. Kommissionen opfordrer derfor til, at EU-landene arbejder for øget social konvergens bl.a. med udgangspunkt i den europæiske søjle for sociale rettigheder.

II. Varslingsrapporten

Kommissionen peger i sin varslingsrapport for 2019 på, at flere EU-lande fortsat har en høj privat gæld og en udfordret banksektor med mange misligholdte lån (Grækenland, Italien, Cypern og Portugal). Nogle EU-lande har fortsat høje offentlige gælds niveauer, og andre lande har store betalingsbalanceoverskud (Tyskland, Holland, Danmark og Malta). Endvidere oplever nogle lande høje boligprisstigninger.

Kommissionen identificerer i varslingsrapporten 13 EU-lande, som kan være i fare for at have makroøkonomiske ubalancer og derfor skal være genstand for

en såkaldt dybdegående analyse, hvor landets situation undersøges nærmere. Det sker på baggrund af 14 økonomiske indikatorer.³ Der er tale om 11 lande, som også havde makroøkonomiske ubalancer sidste år. De 11 lande er: Tyskland, Irland, Spanien, Holland, Sverige, Bulgarien, Frankrig, Kroatien, Italien, Portugal og Cypern. Hertil kommer Grækenland, som ikke længere er underlagt et finansielt hjælpeprogram og derfor igen indgår i overvågningen under det europæiske semester, og Rumænien. Danmark er således ikke blandt de lande, hvor der skal foretages en dybdegående analyse.

Danmark slår dog ud på et par af de 14 indikatorer, da betalingsbalanceoverskuddet fortsat overstiger tærskelværdien (8,1 pct. af BNP mod maksimalt 6 pct. af BNP) og det samme gør sig gældende for det private gælds niveau (204,0 pct. af BNP mod maksimalt 133 pct. af BNP).

Kommissionen vurderer dog, at der trods disse udfordringer ikke er grund til at foretage en yderligere dybdegående undersøgelse i Danmark. Gælden i husholdningerne i Danmark er fortsat blandt de største i EU målt i forhold til BNP, men husholdningerne øger deres opsparring. Der er dog ifølge Kommissionen grund til at følge udviklingen i huspriserne nøje, da de fortsat stiger kraftigt i de største byområder. Gældsniveauet hos de danske virksomheder er til gengæld moderat. Endelig bemærker Kommissionen, at situationen på det danske arbejdsmarked er god, der er solid fremgang i beskæftigelsen, om end der er mangel på arbejdskraft i nogle sektorer.

III.   **Anbefalinger til euroområdet som helhed 2019-20**

Kommissionen foreslår i en henstilling følgende prioriteter for perioden 2019-2020 for eurolandene som helhed:

1. Eurolandene anbefales at udbygge det indre marked for at skabe bedre betingelser for erhvervslivet og reformere markederne for produkter- og tjenesteydelser. Eurolande med underskud på betalingsbalancens løbende poster anbefales at reducere udlandsgælden og gennemføre reformer, som kan øge produktiviteten. Eurolande med stort betalingsbalanceoverskud bør fremme investeringer og skabe bedre betingelser for lønvækst under hensyntagen til arbejdsmarkedets parter.

---

³ Kommissionen benytter 14 indikatorer i ubalanceproceduren, som bl.a. viser udviklingen i betalingsbalancens løbende poster, huspriser, eksportmarksandele, de nominelle lønomkostninger, erhvervsfrekvens, ungdomsarbejdsløshed mv. Indikatorerne skal være med til at vise, om der er lande, hvor det er nødvendigt med en såkaldt dybdegående analyse. En sådan analyse ser på, hvorvidt der foreligger en uforholdsmæssig stor makroøkonomiske ubalance, som kan føre til yderligere tiltag og udløse en henstilling. Danmark havde ingen ubalancer i 2017.

2. Styrkelse af finanspolitiske holdbarhed i eurolandene kræver differentierede nationale politikker, som er i overensstemmelse med stabilitets og vækstpagten. Eurolande med finanspolitiske råderum anbefales at forøge de offentlige investeringer for at understøtte vækst, mens eurolande med stor offentlig gæld anbefales at opbygge finanspolitiske stødpuder.

3. Eurolandene anbefales at omlægge skatten fra arbejde til f.eks. ejendoms, forbrugs eller miljøafgifter, styrke uddannelsessystemerne, øge investeringerne i at opkvalificere arbejdskraften samt forbedre effektiviteten af arbejdsmarkedspolitikken. Eurolandene anbefales desuden at bekæmpe opsplittningen af arbejdsmarkedet og sikre passende socialsikringsystemer i hele euroområdet.

4. Eurolandene anbefales at fortsætte arbejdet med at færdiggøre bankunionen, herunder at indføre en fælles indskydergarantiordning, gøre den fælles bagstopper for bankunionens fælles afviklingsfond driftsklar og styrke de europæiske tilsynsrammer. Eurolandene bør desuden reducere private gældsbeholdninger og hurtigt nedbringe beholdningerne af misligholdte lån i euroområdet ved bl.a. at fjerne skatteincitament for gæld.

5. Eurolandene anbefales at gøre hurtige fremskridt med at færdiggøre ØMU'en under hensyntagen til det indre marked og på en åben og gennemsigtig måde i forhold til ikkeeurolande.

Hvad angår anbefalingen om færdiggørelsen af ØMU'en fremlagde Kommissionen den 6. december 2017 en pakke af tiltag til færdiggørelse af ØMU'en, som bl.a. indeholdt forslag om at:

- indskrive finanspagten i EU-retten
- omdanne eurolandenes mellemstatslige krisefond (ESM) til en fælles valutafond (EMF) inden for EU-rettens rammer
- indføre en særlig eurobudgetlinje i EU's budget, som skal kunne anvendes ved store økonomiske chok i et euroland
- EU skruer op for EU-støtten til strukturreformer i landene, som bl.a. skal være med til at gøre ikkeeurolande klar til at komme med i euroen
- oprette en stilling som europæisk økonomi- og finansminister.

Landespecifik henstilling til Danmark

Rådet vedtog i juli 2018 en landespecifik henstilling til Danmark, som anbefalede at⁴:

”Øge konkurrencen i de dele af servicesektoren, der er orienteret mod hjemmemarkedet, f.eks. i distributionen af forsyningstjenester og i finanssektoren”.

Anbefalingen om at styrke konkurrencen i servicesektoren har også tidligere været at finde blandt henstillingerne til Danmark, men i 2018 nævnes forsyningstjenester og finanssektoren specifikt. Danmark befinder sig i den såkaldte forebyggende del af stabilitets- og vækstpagten og vil ifølge Kommissionens vurdering overholde pagtens bestemmelser i 2018 og 2019.

Henstillingen begrundes bl.a. med den svage produktivitetsudvikling i de dele af servicesektoren, som er rettet mod hjemmemarkedet. Ifølge regeringen har der været fokus på at øge produktiviteten inden for hjemmemarkedsorienterede erhverv – herunder detailsektoren og transportsektoren.

Yderligere danske udfordringer

Landerapporten for Danmark fra marts 2018 pegede desuden på en række strukturelle aspekter, som synes at udgøre en særlig udfordring for dansk økonomi. Det drejer sig bl.a. om følgende udfordringer:

- Produktivitetsvæksten er faldende (men fra et højt udgangspunkt).
- Svag konkurrence i de hjemmemarkedsorienterede dele af servicesektoren.
- Tegn på overvurderede boligpriser, særlig i de større byområder.
- Høj gæld blandt de danske husholdninger, herunder realkreditlån med høj gældsfaktor og variabel rente.
- Mangel på kvalificeret arbejdskraft i visse sektorer.
- Dele af befolkningen befinder sig fortsat på kanten af arbejdsmarkedet.
- Investeringer blandt de mindre virksomheder er stadig afdæmpede.

Det videre forløb

---

⁴ Kom(2018)0404 af 25. maj 2018.

På økofinrådsmødet den 4. december 2018 præsenterede Kommissionen sin årlige vækstanalyse for EU i 2019, varslingsrapporten og udkastet til anbefalinger til euroområdet som helhed. Vedtagelsen af rapporterne og anbefalingerne til euroområdet forventes at ske på økofinrådsmødet den 22. januar 2019.

Til marts offentliggør Kommissionen de såkaldte landerapporter om de enkelte EU-lande, som gør rede for deres respektive økonomiske udfordringer. Det europæiske semester afsluttes i juli måned med vedtagelsen af de såkaldte landespecifikke henstillinger. Kommissionens forslag til landespecifikke henstillinger udarbejdes bl.a. på baggrund af de stabilitets- og vækstprogrammer eller konvergensprogrammer samt de nationale reformprogrammer, som EU-landene sender til Kommissionen i april måned.

Andet halvår bruger EU-landene til at vedtage deres nationale økonomisk politik og de nationale finanslove. Det sker på baggrund af henstillingerne fra EU og i dialog med Kommissionen og de øvrige EU-lande, som det f.eks. sker i øjeblikket mellem eurolandene og Italien om Italiens finanslov for 2019⁵. Euro-landene kan i sidste ende pålægges sanktioner, hvis de ikke retter op på uforholdsmæssige store makroøkonomiske ubalancer.

Tidslinje for europæisk semester

- November 2018: Kommissionen offentliggør den årlige vækstundersøgelse, varslingsrapporten om mulige makroøkonomiske ubalancer i EU-landene samt udkast til Rådets økonomiske-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed.
- **1. samråd i Europa- og Finansudvalget** (nationale semester)
- Februar/marts 2019: Kommissionen offentliggør en økonomisk analyse for hvert EU-land (landerapport). Analyserne kan give anledning til forslag til Rådet om anbefalinger eller henstillinger til enkelte lande om at korrigerer makroøkonomiske ubalancer.
- Marts 2019: DER vedtager anbefalinger til EU-landenes som helhed om den makroøkonomiske politik – herunder finanspolitik og strukturpolitik.
- **2. samråd i Europa- og Finansudvalget** (nationale semester)
- April 2019: EU-landene sender deres stabilitets- eller konvergensprogrammer samt nationale reformprogrammer til Kommissionen, som bl.a. udgør svar på Kommissionens landespecifikke rapporter fra det foregående år (i juli).

---

⁵ Italiens finanslov for 2019 blev bl.a. drøftet på økofinrådsmødet den 4. december 2019.

- April-juni 2019: Kommissionen præsenterer sin vurdering af hvert enkelt EU-lands program og kan henstille til Rådet at vedtage landespecifikke anbefalinger.
- **3. samråd i Europa- og Finansudvalget** (nationale semester)
- Juni-juli 2019: Økofinrådet vedtager rådsudtalelse om landenes programmer og landespecifikke anbefalinger (TEUF art. 121 og 136) samt for makroøkonomiske ubalancer.
- Juni-juli 2019: DER godkender de landespecifikke anbefalinger.
- Efterår 2019: Bruges til vedtagelse af national økonomisk politik, reformer og nationale finanslove på baggrund af de landespecifikke henstillinger.